



13.03.2017

Kaj/2

§ 265

Valtuutettu Leo Straniuksen toivomusponsi mahdollisuudesta kartoittaa ja säilyttää Malmin lentokenttäalueen luonto- ja virkistysarvot

HEL 2016-010007 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 30.3.2016 hyväksymän toivomusponnen (Leo Stranius) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Päättyessään kunnan asukkaan aloitteesta Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä 30.3.2016 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Selvitetään mahdollisuus säilyttää alueen nykyiset luonto- ja virkistysarvot sekä selvitetään mahdollisuudet kartoittaa uhanalaiset eläin- ja kasvilajit nykyistä tarkemmin." (Leo Stranius)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua



ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toimenpiteitä

Tässä esitettävä kuvaus suunnittelusta ja sen yhteydessä tehtävistä selvityksistä perustuu kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistölautakuntien ponnien johdosta antamiin lausuntoihin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsitteli 29.11.2016 Malmin lentokentän alueen tarkistettua kaavarunkoa. Kaavarungossa erilaiset maankäytön tavoitteet on pyritty sovittamaan yhteen niin, että uudessa kaupunkirakenteessa voidaan merkittävän rakentamisen määrän ohella säilyttää myös luontoarvoja.

Osa suunnittelualueen luontoarvoista liittyy kaupunkiympäristössä poikkeukselliseen avoimeen, aidattuun lentokenttäalueeseen, jonka pinta-ala supistuu sekä kasvillisuus ja pienilmasto muuttuvat voimakkaasti. Käyttötarkoituksen muutos muuttaa kenttäalueen luonnetta voimakkaasti, eikä kaikkien luontoarvojen säilyttäminen ole valitussa maankäyttömallissa mahdollista. Myös osa kenttää nykyisin ympäröivien metsien luontoarvoista menetetään.

Falkullan tilan alue säilytetään osana virkistysverkostoa. Osa metsästä on samoin kaavarungossa säilytetty, ja jatkossa on mahdollista vielä edelleen selvittää metsäisten luontoarvojen turvaamista. Alueen keskelle on suunniteltu avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinympäristöistä ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa. Tämä vaatii vielä asemakaavoituksen ja myöhemmän viheraluesuunnittelun vaiheessa lajikohtaisia lisätutkimuksia ja innovatiivisia ratkaisuja.

Alueen nykyisistä virkistysarvoista tärkein on kenttää kiertävä reitti, jolla hiihdetään talvisin. Kaavarungossa reitti on tarkoitus korvata uudella, osittain nykyisen reitin linjalla kulkevalla kiertoreitillä. Myös hiihtäminen on tarkoitus mahdollistaa jatkossakin. Poikittaisten virkistysyhteyksien syntyminen ja erityisesti uutta puistosiltaa pitkin Kivikon ulkoilupuistoon mahdollistuva yhteys parantavat alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on vuoden 2016 aikana hyvässä yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa täydentänyt alueen luontoselvityksiä painottaen uhanalaisia tai suojeltuja lajeja. Malmin kenttä toimii syysmuuton aikaan uhanalaisen heinäkurpan levähdysalueena. Muuttoa kartoittaneessa selvityksessä alueella havaittiin muutamia yksilöitä. Selvityksen perusteella voidaan todeta, että joinakin vuosina merkittävä



osa Uudellamaalla syysmuutolla levähtävistä heinäkurpista havaitaan Malmin lentokentällä.

Kaikki Suomen lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin. Kesällä 2016 selvitetiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Tulosten perusteella alueella ei sijaitse lepakoiden lisääntymispaikkaa, mutta yksittäisiä rakennuksia käytetään päiväpiilopaikkoina. Varmistettuja päiväpiiloja löydettiin kaksi ja todennäköisiä yksi. Lisäksi alueelta on tunnistettu lepakoiden ruokailualueita.

Ruokailualueet ja yksittäisten yksilöiden päiväpiilot on mahdollista korvata lepakkoystävällisillä rakenteilla uusissa rakennuksissa, lepakonpöntöillä tai sisällyttämällä riittävästi viheralueita ja/tai tonttien kasvullisia alueita asemakaavaan.

Myös alueen selkärangattomiin lajeihin liittyviä arvoja on kartoitettu vuoden 2016 aikana. Kaavarungon alueella tehtiin esiselvitys, jossa paikannettiin uhanalaisille ja silmälläpidettäville lajeille sopivat elinympäristöt ja arvioitiin niiden laatu. Samalla maastossa havainnoitiin huomionarvoisten lajien esiintymistä. Alueella on useita perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Muita huomionarvoisia ovat mm. silmälläpidettävien isomykerökoin ja sininurmiyökkösen esiintymät.

Kokonaisuutena lentokentän tiedossa oleva lajisto vaikuttaa melko yksipuoliselta alueen pinta-alaan ja arvokkaimpiin Etelä-Suomen lentokenttiin verrattuna. Alueen arvoa uhanalaislajien elinympäristönä voidaan kuitenkin luotettavasti arvioida vasta jatkosuunnittelun yhteydessä tehtävässä huomionarvoisten perhosten esiintymiselvityksessä. Samalla voidaan tutkia korvaavien ympäristöjen tuottamista.

Yksi alueeseen liittyvistä merkittävistä luontoarvoista on Longinojassa esiintyvä äärimmäisen uhanalainen meritaimen. Longinojan ekologisten arvojen ja virkistysarvojen säilyttäminen on alueen suunnittelussa keskeinen periaate. Uuden alueen hulevesien käsittely toteutetaan niin, etteivät Longinojan vedenlaatu tai virtausolosuhteet heikkene. Rakennusaikaisten hulevesien hallinnan suunnitteluun ja toteuttamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, jotta estetään kiintoaineksen kulkeutuminen Longinojaan.

Suunnittelualueella ei ole ollut tiedossa kasvupaikkoja, joissa voisi olettaa esiintyvän uhanalaisia kasvilajeja.



Lajitietoa kartoitetaan tarvittaessa jatkosuunnittelun yhteydessä edelleen tarkemmin ja luontoarvojen tarkempaa sovittamista maankäytön suunnitteluratkaisuihin jatketaan tulevaisuudessa asemakaavoissa.

Yhteenveto

Kaavarungon suunnittelussa on pyritty ottamaan huomioon huomattava osa alueen luontoarvoista, mutta erityisesti avoimeen kenttäalueeseen liittyviä nykyisiä luontoarvoja menetetään maankäytön muuttuessa. Kaupunkisuunnitteluviraston näkemyksen mukaan alueen virkistysarvot ja virkistyspalvelutaso paranevat alueen rakentamisen myötä. Kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt vuonna 2016 uhanalaisten selkärangattomien, luontodirektiivissä mainittujen lepakoiden ja uhanalaisen heinäkurpan esiintymiseen liittyviä selvityksiä. Lajitietoa kartoitetaan tarvittaessa jatkosuunnittelun yhteydessä edelleen tarkemmin ja luontoarvojen tarkempaa sovittamista maankäytön suunnitteluratkaisuihin jatketaan tulevaisuudessa asemakaavoissa. Selvitystyötä ja suunnittelua on tehty hyvässä yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa.

Jatkosuunnittelussa ja yksittäisten asemakaavojen laadinnassa tullaan erityisesti painottamaan olemassa olevien suojelu- ja virkistysarvojen huomioon ottamista ja mahdollisuuksien mukaan lisäämistä. Samoin tehdään tarvittaessa lisäselvityksiä huomioon otettavista luontoarvoista ja otetaan selvitykset huomioon alueen jatkosuunnittelussa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Stranius Leo

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Ympäristölautakunta
kaupunkisuunnitteluvirasto



13.03.2017

Kaj/2

Ympäristökeskus

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.11.2016 § 428

HEL 2016-010007 T 00 00 03

Ksv 4844_8

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsitteli 29.11.2016 Malmin lentokentän alueen tarkistettua kaavarunkoa. Kaavarungossa erilaiset maankäytön tavoitteet on pyritty sovittamaan yhteen niin, että uudessa kaupunkirakenteessa voidaan merkittävän rakentamisen määrän ohella säilyttää myös luontoarvoja. Huomattava osa suunnittelualueen luontoarvoista kuitenkin liittyy kaupunkiympäristössä poikkeukselliseen avoimeen, aidattuun lentokenttäalueeseen. Käyttötarkoituksen muutos muuttaa kenttäalueen luonnetta voimakkaasti, eikä kaikkien luontoarvojen säilyttäminen ole valitussa maankäyttömallissa mahdollista. Myös osa kenttää nykyisin ympäröivien metsien luontoarvoista menetetään. Osa metsästä ja Fallkullan tilan alue kuitenkin säilytetään osana virkistysverkostoa. Alueen keskelle on suunniteltu avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinympäristöistä ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa.

Alueen nykyisistä virkistysarvoista tärkein on kenttää kiertävä reitti, jolla hiihdetään talvisin. Kaavarungossa reitti on tarkoitus korvata uudella, osittain nykyisen reitin linjalla kulkevalla kiertoreitillä. Myös hiihtäminen on tarkoitus mahdollistaa jatkossakin. Poikittaisten virkistysyhteyksien syntyminen ja erityisesti uutta puistosiltaa pitkin Kivikon ulkoilupuistoon mahdollistuva yhteys parantavat alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on vuoden 2016 aikana täydentänyt alueen luontoselvityksiä painottaen uhanalaisia tai suojeltuja lajeja. Malmin kenttä toimii syysmuuton aikaan uhanalaisen heinäkurpan levähdysalueena. Muuttoa kartoittaneessa selvityksessä alueella havaittiin muutamia yksilöitä. Selvityksen perusteella voidaan todeta, että joinakin vuosina merkittävä osa Uudellamaalla syysmuutolla levähtävistä heinäkurpista havaitaan Malmin lentokentällä.



Kaikki Suomen lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin. Kesällä 2016 selvitettiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Tulosten perusteella alueella ei sijaitse lepakoiden lisääntymispaikkaa, mutta yksittäisiä rakennuksia käytetään päiväpiilopaikkoina. Varmistettuja päiväpiiloja löydettiin kaksi ja todennäköisiä yksi. Lisäksi alueelta on tunnistettu lepakoiden ruokailualueita. Ruokailualueet ja yksittäisten yksilöiden päiväpiilot on mahdollista korvata lepakoystävällisillä rakenteilla uusissa rakennuksissa, lepakonpöntöillä tai sisällyttämällä riittävästi viheralueita ja/tai tonttien kasvullisia alueita asemakaavaan.

Myös alueen selkärangattomiin lajeihin liittyviä arvoja on kartoitettu vuoden aikana. Kaavarungon alueella tehtiin esiselvitys, jossa paikannettiin uhanalaisille ja silmälläpidettäville lajeille sopivat elinympäristöt ja arvioitiin niiden laatu. Samalla maastossa havainnoitiin huomionarvoisten lajien esiintymistä. Alueella on useita perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Muita huomionarvoisia ovat mm. silmälläpidettävien isomykerökoin ja sininurmiyökkösen esiintymät. Kokonaisuutena lentokentän tiedossa oleva lajisto vaikuttaa melko yksipuoliselta alueen pinta-alaan ja arvokkaimpiin Etelä-Suomen lentokenttiin verrattuna. Alueen arvoa uhanalaislajien elinympäristönä voidaan kuitenkin luotettavasti vasta arvioida jatkosuunnittelun yhteydessä tehtävässä huomionarvoisten perhosten esiintymisselvityksessä.

Yksi alueeseen liittyvistä merkittävistä luontoarvoista on Longinojassa esiintyvä äärimmäisen uhanalainen meritaimen. Longinojan ekologisten arvojen ja virkistysarvojen säilyttäminen on alueen suunnittelussa keskeinen periaate. Uuden alueen hulevesien käsittely toteutetaan niin, etteivät Longinojan vedenlaatu tai virtausolosuhteet heikkene. Rakennusaikaisten hulevesien hallinnan suunnitteluun ja toteuttamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, jotta estetään kiintoaineksen kulkeutuminen Longinojaan.

Suunnittelualueella ei ole ollut tiedossa kasvupaikkoja, joissa voisi olettaa esiintyvän uhanalaisia kasvilajeja.

Lajitietoa kartoitetaan tarvittaessa jatkosuunnittelun yhteydessä edelleen tarkemmin ja luontoarvojen tarkempaa sovittamista maankäytön suunnitteluratkaisuihin jatketaan tulevissa asemakaavoissa.

Esittelijä

vs. asemakaavapäällikkö
Annukka Lindroos



Lisätiedot

Jouni Heinänen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 22.11.2016 § 353

HEL 2016-010007 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Malmin lentokentän alueen kaavarungossa erilaiset maankäytön tavoitteet on pyritty sovittamaan yhteen niin, että uudessa kaupunkirakenteessa voidaan merkittävästä rakentamisesta huolimatta säilyttää myös joitakin luontoarvoja. Osa suunnittelualueen luontoarvoista kuitenkin kytkeytyy avoimeen, aidattuun lentokenttäalueeseen, jonka pinta-ala supistuu sekä kasvillisuus ja pienilmasto muuttuvat voimakkaasti. Myös osa kentän lähimetsistä menetetään, vain osa metsästä ja Fallkullan tilan alue säilyvät virkistysalueina. Alueen keskelle on suunniteltu avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä mahdollisuutta rakentaa tänne uutta kaupunkiluontoa ja samalla tarjota harvinaisille lajeille korvaavia elinympäristöjä. Tämä vaatii vielä asemakaavoituksen ja myöhemmän viheralue-suunnittelun vaiheessa lajikohtaisia lisätutkimuksia ja innovatiivisia ratkaisuja.

Alueen nykyisistä virkistysarvoista tärkein on kenttää kiertävä reitti, jolla hiihdetään talvisin. Kaavarungossa reitti on tarkoitus korvata uudella, osittain nykyisen reitin linjalla kulkevalla kiertoreitillä. Myös hiihtäminen on tarkoitus mahdollistaa jatkossakin. Poikittaisten virkistysyhteyksien syntyminen ja erityisesti uutta puistosiltaa pitkin Kivikon ulkoilupuistoon mahdollistuva yhteys parantavat alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on vuoden 2016 aikana täydentänyt alueen luontoselvityksiä painottaen uhanalaisia ja luontodirektiivin suojelemissa lajeja. Tässä työssä se on tehnyt hyvää yhteistyötä ympäristökeskuksen kanssa. Malmin kenttä toimii syysmuuton aikaan uhanalaisen heinäkurpan levähdysalueena. Muuttoa kartoittaneessa selvityksessä alueella havaittiin muutamia yksilöitä. Joinakin vuosina jopa merkittävä osa Uudellamaalla syysmuutolla levähtävistä heinäkurpista havaitaan Malmin lentokentällä. Lajin piilotelevuuden vuoksi on vaikea arvioida, minkä verran levähtäjiä on niillä avomailla, joilta kurppia ei etsitä



Kesällä 2016 selvitettiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Alueelta ei todettu lepakoiden lisääntymispaikkaa, mutta yksittäisiä rakennuksia käytetään päiväpiilopaikkoina. Lisäksi alueella on merkittävä määrä havaintoja ruokailevista lepakoista. Päiväpiilot on mahdollista korvata lepakkoystävällisillä rakenteilla uusissa rakennuksissa. Ruokailualueiden muutosta on vaikea ennakoida.

Myös alueen selkärangattomiin lajeihin liittyviä arvoja on kartoitettu vuoden 2016 aikana. Kaavarungon alueella tehtiin esiselvitys, jossa paikannettiin uhanalaisille ja silmälläpidettäville lajeille sopivat elinympäristöt ja arvioitiin niiden laatu. Samalla maastossa havainnoitiin huomionarvoisten lajien esiintymistä. Alueella on useita perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Muita huomionarvoisia ovat mm. silmälläpidettävien isomykerökoin ja sininurmiyökkösen esiintymät. Alueen arvoa uhanalaislajien elinympäristönä tulee arvioida jatkosuunnittelussa tarkemmin ja tutkia samalla korvaavien ympäristöjen tuottamista.

Yksi alueeseen liittyvistä merkittävistä luontoarvoista on Longinojassa esiintyvä äärimmäisen uhanalainen meritaimen. Longinojan ekologisten arvojen ja virkistysarvojen säilyttäminen on ollut alueen suunnittelussa keskeinen periaate. Suunnitellut hulevesiratkaisut näyttävät toimivilta. Rakennusaikaisten hulevesien hallinnan suunnitteluun ja rakentamisen toteuttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta estetään kiintoaineksen kulkeutuminen Longinojaan.

Alueen avoimien osien luontoarvot tunnetaan tällä hetkellä paremmin kuin metsien. Lahopuustoisten metsien merkittävän esiintymisen takia lentokenttäalueen ympäristössä voisi olla hyvä selvittää myös lahopuulajiston kannalta keskeisimmät metsäalueet. Järkevää voisi olla esimerkiksi kääpäselvitys sekä lahokaviosammalen (luontodirektiivin liitteen II laji) täsmäselvitys.

Käsittely

22.11.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Lisätään lausunnon loppuun seuraava kappale:

"Alueen avoimien osien luontoarvot tunnetaan tällä hetkellä paremmin kuin metsien. Lahopuustoisten metsien merkittävän esiintymisen takia lentokenttäalueen ympäristössä voisi olla hyvä selvittää myös lahopuulajiston kannalta keskeisimmät metsäalueet. Järkevää voisi olla esimerkiksi kääpäselvitys sekä lahokaviosammalen (luontodirektiivin liitteen II laji) täsmäselvitys."



13.03.2017

Kaj/2

Kannattaja: Alviina Alametsä

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä vastaehdotuksen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi